

PROJECT CREMATORIUM WOERDEN

Alternatievenafweging i.v.m. aanvraag ontheffing rugstreeppadden

Datum: 23 februari 2017

1. INLEIDING

De gemeenteraad van Woerden heeft in maart 2014 de wens uitgesproken voor een crematorium op het grondgebied van de gemeente. De gemeenteraad ziet een crematorium als een wenselijke maatschappelijke voorziening voor haar inwoners, net als begraafplaatsen.

Vervolgens zijn een locatiestudie en een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Begraafplaats Rijnhof, gelegen aan Geestdorp te Woerden, is uit het locatieonderzoek als meest geschikte locatie naar voren gekomen.

In oktober 2015 heeft het College besloten vestiging van een crematorium op begraafplaats Rijnhof mogelijk te maken en opdracht gegeven tot het opstellen van een bestemmingsplan voor begraafplaats Rijnhof.

Naar verwachting wordt dit bestemmingsplan in april 2017 door de gemeenteraad vastgesteld.

2. LOCATIE-ONDERZOEK

In 2014 is door landschapsarchitect Ben Kuipers in opdracht van gemeente Woerden een locatieonderzoek uitgevoerd. Op basis van criteria zijn een aantal locaties vergeleken. Uit een quick scan van 13 locaties zijn 5 locaties overgebleven die nader onderzocht zijn: Hoge Rijndijk, Breeveld, Uithof Harmelen, Houtdijk en Rijnhof.

Op basis van de aspecten: beschikbaarheid, locatie zelf, omgeving, milieu, ontsluiting en bestemming zijn deze 5 locaties afgewogen. Uit deze locatie komt begraafplaats Rijnhof als beste naar voren. Voor meer informatie zie het locatie-onderzoek.

Uit de marktconsultatiegesprekken die over het crematorium werden gehouden bleek een sterke voorkeur voor vestiging van een crematorium op een begraafplaats en wel Rijnhof, omdat dit een bekende begraafplaats is en gunstig ligt ten opzichte van het verzorgingsgebied van het crematorium. Begraafplaats Rijnhof ligt dicht bij de kern Woerden.

Naar aanleiding van vragen en zorgen van de bewoners van Geestdorp is in het voorjaar van 2015 nogmaals kritisch naar de locatie gekeken. Bij de Hoge Rijndijk bleek de waterbergingsfunctie belangrijk, ook ligt deze locatie te dicht bij woningen. De locatie Breeveld was niet meer beschikbaar, want inmiddels was de grond verkocht aan een bedrijf. De locatie Uithof Harmelen bleek bij nader inzien te klein om een crematorium met buitenruimte en parkeerplaats te realiseren. Bovendien ligt deze locatie vlak langs de snelweg, geen goede plek voor een waardig afscheid. De locatie Houtdijk ligt in het open landschap van het Groene Hart, buiten de rode contour. Hier een crematorium realiseren past niet in het provinciaal beleid. Begraafplaats Rijnhof ligt ook buiten de rode contour, maar is een groen en besloten gebied, waar al bebouwing aanwezig is. Een crematorium is bovendien een voorziening die tegenwoordig vaak op begraafplaatsen voorkomt.

Op basis van deze feiten heeft het College van Woerden in oktober 2015 gekozen voor begraafplaats Rijnhof als locatie voor het crematorium.

3. BEHOEFTE AAN EEN CREMATORIUM

Nadat dat de gemeenteraad de wens voor een crematorium in de gemeente in maart 2014 had uitgesproken is er ook onderzoek gedaan naar de haalbaarheid en de behoefte aan een crematorium.

Werkwijze

Het aantal crematies dat verwacht kan worden in crematorium Woerden is geprognosticeerd op basis van:

- Inventarisatie bestaande crematoria in de regio, evenals plannen voor nieuwe crematoria
- Prognose inwoneraantallen en sterftecijfer gemeente Woerden
- Prognose aantallen sterfgevallen Woerden en de regio (straal van 10 km om Woerden)
- Scenario's voor de ontwikkeling van het crematiepercentage in Woerden en de regio.

Ontwikkeling begraven en cremeren in Woerden

De crematiepercentages in Woerden wisselen per jaar, maar er kan geconcludeerd worden dat het aandeel crematies in de gemeente Woerden boven de 50% ligt. Hetgeen betekent dat ruim de helft van de overleden in de gemeente wordt gecremeerd.

Jaar	Landelijk crematiepercentage	Crematiepercentage Woerden
2011	58,6	46
2012	59,3	54
2013	61,0	52
2014	61,4	52
2015	63,3	52
2016	Nog niet bekend	52

Figuur 1: crematiepercentage landelijk en gemeente Woerden.

De afgelopen jaren is ruim de helft van het aantal overledenen uit de gemeente Woerden gecremeerd. Zij kunnen daarvoor niet binnen de gemeente terecht. Inwoners van gemeente Woerden die gecremeerd willen worden kiezen nu veelal voor crematorium Noorderveld (Nieuwegein, Monuta), crematorium Daelwijck (Utrecht, Yarden) of crematorium IJsselhof (Gouda, Yarden). Sinds februari 2016 is crematorium Domstede (DELA) geopend. Dit crematorium ligt in Leidsche Rijn (Utrecht) bij de Wall en is het dichtstbijzijnde crematorium voor inwoners van Woerden.

Onderzoek naar behoeften begraven en cremeren inwoners gemeente Woerden

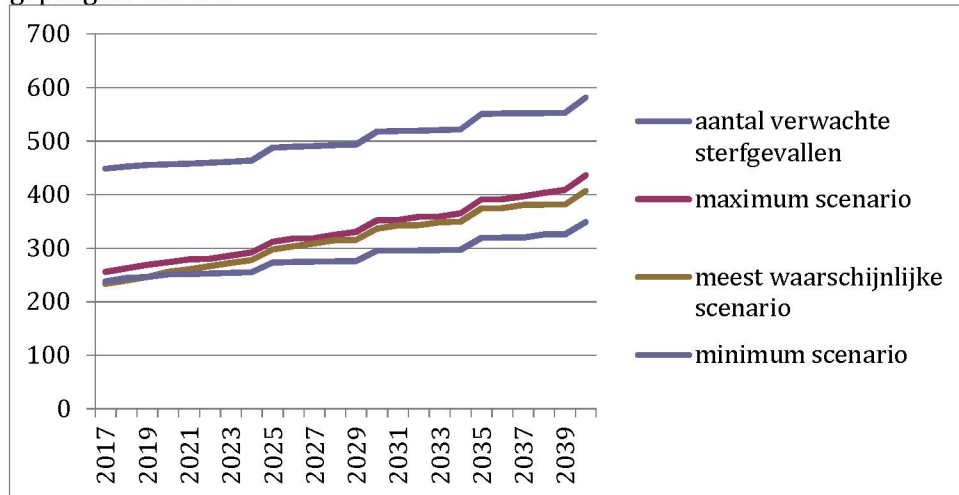
In januari/februari 2016 is een representatief onderzoek uitgevoerd naar de behoeften van de inwoners van gemeente Woerden met betrekking tot begraven en cremeren. Van de inwoners van gemeente Woerden heeft 45% voorkeur voor begraven, 36% voor cremeren en 15% weet het nog niet. De voorkeur voor begraven komt vooral voort uit (geloofs)principes en/of gevoel. De voorkeur voor cremeren heeft te maken met de wens nabestaanden niet met zorg en kosten van een graf te belasten of met praktische redenen. Van de mensen met een voorkeur voor cremeren heeft 66% een voorkeur voor een crematorium binnen de gemeente.

In dit onderzoek heeft 36% van de ondervraagden aangegeven een voorkeur te hebben voor cremeren. In de werkelijkheid is de laatste jaren 52% van de overledenen gecremeerd. Dit verschil is te verklaren uit het feit dat ouderen vooral kiezen voor cremeren en jongeren voor begraven. Zij staan nog midden in het leven en willen voor hun nabestaanden een plek om te kunnen herdenken. Bij ouderen overheersen de praktische

aspecten. De enquête is gehouden onder een dwarsdoorsnede van de bevolking, in de praktijk overlijden meer ouderen dan jongeren.

Prognose crematies gemeente Woerden

Op basis van scenario's zijn de aantallen crematies door inwoners van de gemeente Woerden geprognosticeerd.

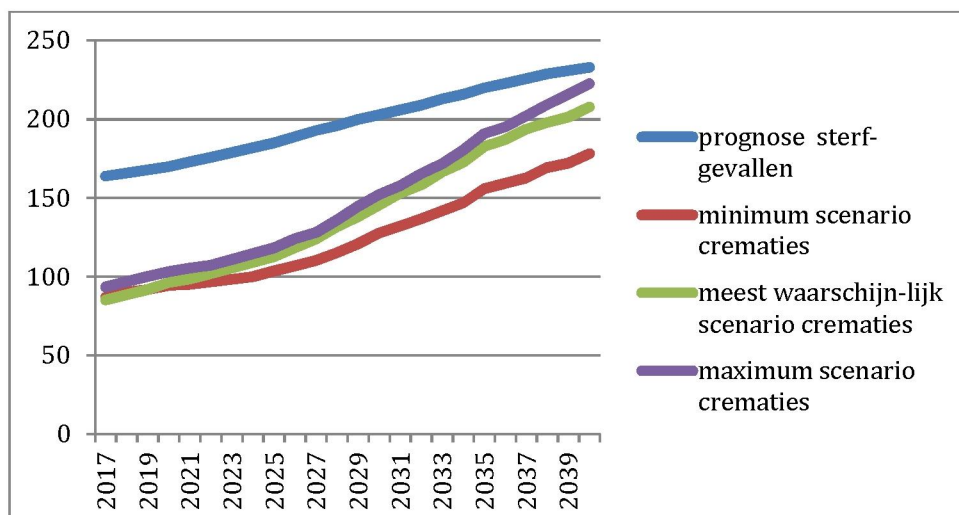
Figuur 2. Prognose aantal crematies door inwoners gemeente Woerden.

Uit bovenstaande figuur is te lezen dat het aantal crematies van bewoners van de gemeente Woerden in alle scenario's de komende jaren zal stijgen. De toename van het aantal overlijdens en de stijging van het crematiepercentage versterken elkaar.

Prognose crematies regio

Een crematorium in Woerden zal ook inwoners uit de regio trekken, met name uit die gemeenten waar geen crematorium is.

Om inzichtelijk te maken uit welke gemeenten nabestaanden mogelijk zullen kiezen voor een crematorium in Woerden zijn in figuur 10 2 cirkels getrokken rond Woerden: op 10 en 20 km.

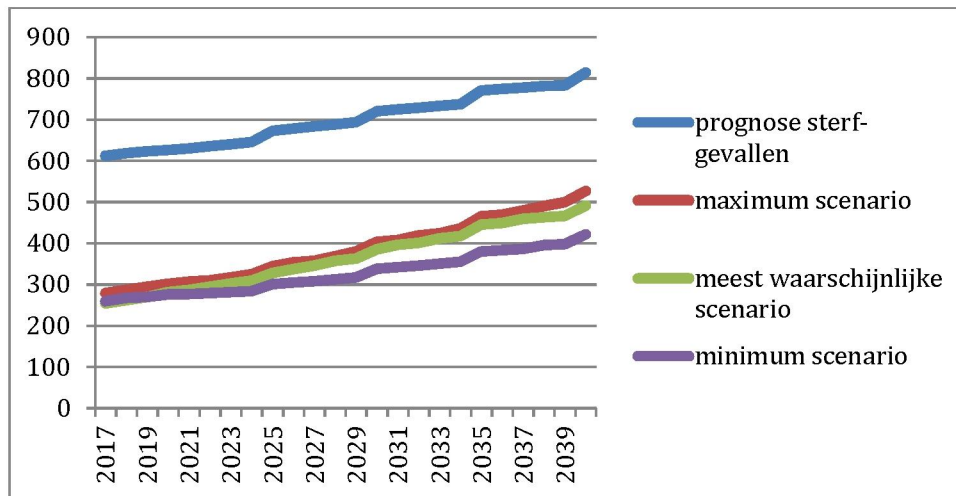

Figuur 3. Prognose overlijdens en crematies in de regio binnen 10 km zone – potentieel aandeel voor Woerden.

In de regio tot 20 km is de potentie voor een crematorium in Woerden groter, maar ook het risico dat men toch kiest voor een ander crematorium.

Prognose crematies Woerden en de regio (10 km)

De combinatie van de cijfers voor gemeente Woerden en de regio 10 km zone levert het volgende beeld op voor een crematorium in Woerden:

Figuur 4. Prognose sterfgevallen en crematies in Woerden en de regio binnen 10 km zone – potentieel aandeel voor crematorium Woerden.

Het crematorium voorziet in een maatschappelijke behoefte.

3. LOCATIE CREMATORIUM OP BEGRAAFPLAATS RIJNHOF

Op begraafplaats Rijnhof zijn twee delen te onderscheiden:

- Het noordelijk deel, sinds midden '70er jaren in gebruik als begraafplaats. Hier staat ook een aula. Deze aula is sterk verouderd en niet meer van deze tijd. Wordt nog maar enkele keren per jaar gebruikt.
- Het zuidelijk deel, aangelegd in 2005 als uitbreiding van de begraafplaats. Omdat de gemeente Woerden dacht dat de bestaande begraafplaatsen op korte termijn vol zouden raken. En een gemeente is verplicht om ruimte voor begraven te bieden. Door de toename van het aandeel crematies en het feit dat het beleid van de gemeente is veranderd en er nu graven geruimd worden wanneer de rechthebbende afstand doet, zijn er op het zuidelijk deel nog maar enkele graven uitgegeven.

Het noordelijk deel wordt dagelijks door nabestaanden bezocht. Het zuidelijk deel, waar de rugstreeppadden zitten, wordt maar weinig bezocht, af en toe maken mensen er een wandeling.

Er is onderzocht wat de beste plek voor een crematorium op de begraafplaats is. De locatieverkenning die is uitgevoerd is opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan begraafplaats Rijnhof (zie www.ruimtelijkeplannen.nl). De locatieverkenning moest inzicht geven hoe en op welke plek een crematorium het best kon worden ingepast op de begraafplaats. Daarvoor zijn de volgende stappen gezet:

- Analyse van de landschappelijke opbouw van begraafplaats Rijnhof
- Analyse van bouwprogramma, logistiek en massastudie
- Maquettestudies van mogelijke locaties.

Om de exploitant van het crematorium de ruimte te geven om het crematorium naar eigen inzicht en passend bij de dienstverlening te ontwerpen is er de mogelijkheid gegeven om of de bestaande aula te benutten (die dan gerenoveerd moet worden) of nieuw te bouwen op het noordelijk of zuidelijk deel. Ook moet bij de nieuwbouw rekening gehouden worden met de begraafplaats, de begravenissen die plaatsvinden en de bezoekers die komen om te herdenken. Enkele kerkgenootschappen hebben vanuit hun geloofsovertuiging moeite met een crematorium op de

begraafplaats. Aan hen is toegezegd dat we onderzoeken of een crematie-gebouw goed kan worden ingepast en niet direct in het zicht van de bezoekers ligt.

Op basis van de uitgevoerde studies is een bouwvlak aangegeven waarbinnen het crematorium gerealiseerd kan worden. De kolonie rugstreeppadden bevindt zich bij de waterpartij en dat is buiten het bouwvlak. Binnen het bouwvlak kan nog geschoven worden met het gebouw. Voor de nieuwbouw is maximaal 1600 m² bebouwing nodig. Het bouwvlak is veel ruimer.

Het onderzoek en de resultaten zijn gepresenteerd aan de commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed die zeer positief was over de analyse en de uitkomsten. Op basis daarvan is het bouwvlak opgenomen in het bestemmingsplan.